ای که با نامت جهان آغاز شد
دفتر ما هم به نامت باز شد

روان‌شناسی شناختی

مدرس: راحله شفائی

دانشگاه سمنان

دستورکار این جلسه

- معارفه
- معرفی درس
- مباحث درس
- معرفی منابع و مراجع قابل استفاده
- نحوه‌ی ارزیابی

معرفی استاد

کارشناسی	کارشناسی	کارشناسی ارشد	دکترا
دانشگاه صنعتی امیرکبیر	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	پژوهشگاه دانش‌های بنیادی (IPM)
مهندسی پزشکی بیوالکتریک	مهندسی برق کنترل	مهندسی پزشکی بیوالکتریک	علوم اعصاب شناختی

معرفی نماینده

- جهت ارتباط استاد و دانشجویان
- راه ارتباطی:

rahele.sh.86@gmail.com
r_shafaei@semnan.ac.ir

دستورکار این جلسه:

- معارفه
- معرفی درس
- مباحث درس
- معرفی منابع و مراجع قابل استفاده
- نحوه‌ی ارزیابی

روان‌شناسی شناختی
Cognitive Psychology

کد درس: ۱۱۸

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع درس: نظری

تعداد ساعت: ۳۲ ساعت

نوع واحد: اصلی: ■ تخصصی □ اختیاری □ جبرانی □

درس / دروس پیش نیاز: مباحث اساسی در روانشناسی ۲ و احساس و ادراک

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجو با اصول و مفاهیم اساسی مطرح در رویکرد شناختی و فرایندهای ذهنی

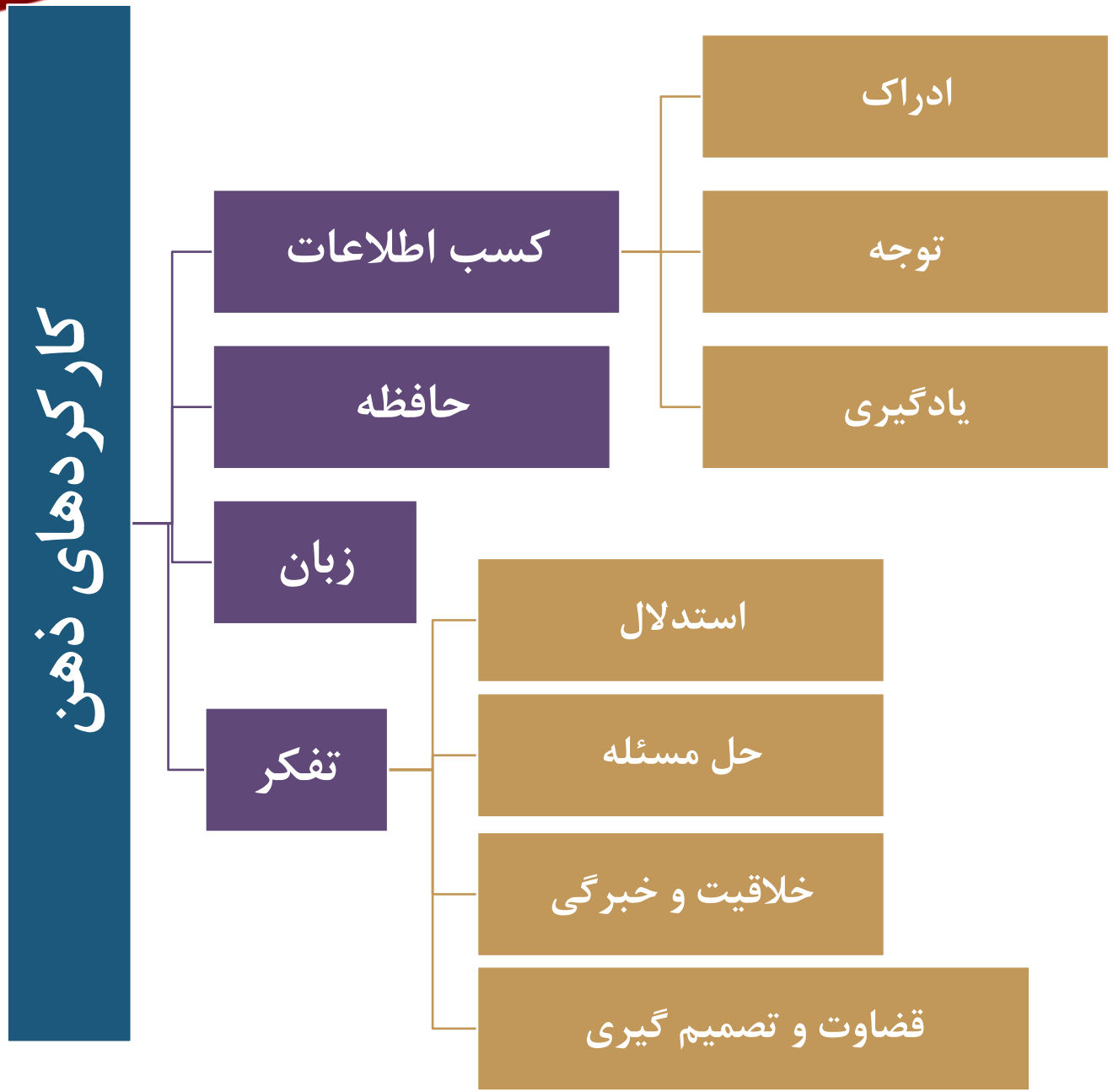
و نقاط اشتراک و افتراق آن با سایر رویکردها

ترتیب زمانی که علوم بر آن روال، رشد و تحوّل یافته‌اند، برعکس ترتیبی است که می‌توانست قابل انتظار باشد. ابتدا، آن‌چه بیش از همه دورتر از ما بود، در قلمرو قانون‌مندی قرار گرفت و بعد به‌تدریج، آن‌چه به ما نزدیک‌تر بود: ابتدا افلاک و آسمان‌ها، بعد زمین، سپس زندگی جانوران و گیاهان، و بعد از آن، نوبت به بدن انسان و آخر تراز همه (و هنوز بسیار ناقص) به ذهن انسان رسید.

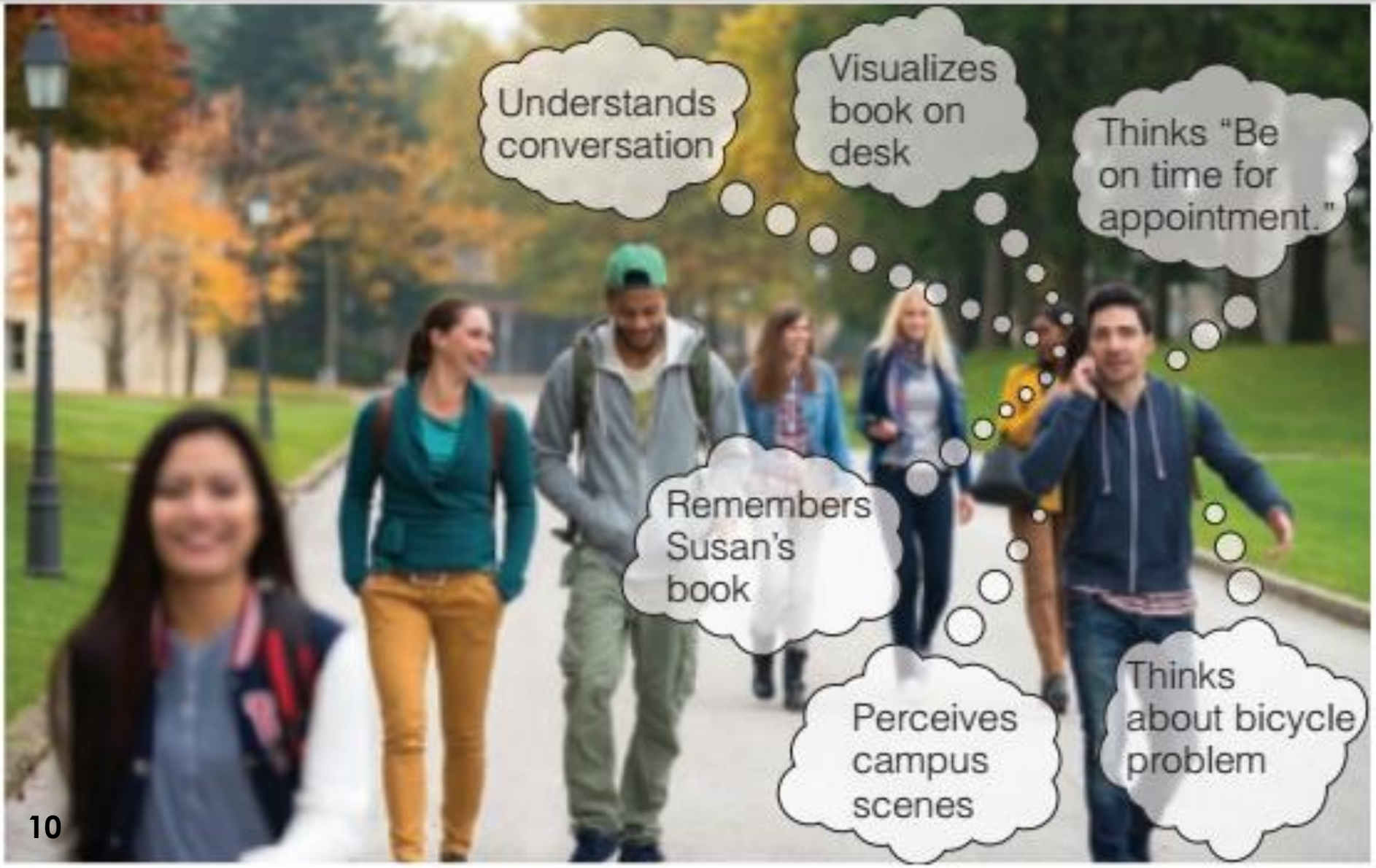
ـ برتراند راسل، ۱۹۳۵

منظور از شناخت چیست؟

- شناخت، همه جنبه‌های کارکرد ذهنی، خودآگاه و ناخودآگاه، را شامل می‌شود.
- شناخت، سازوکارها و فرآیندهای ذهنی و معرفتی یا دانشی است که همه کارهای انسان از ادراک تا تصمیم گیری را در بر می‌گیرد.


کارکردهای ذهن
کسب اطلاعات
ادراک
توجه
یادگیری
حافظه
زبان
تفکر
استدلال
حل مسئله
خلاقیت و خبرگی
قضاوت و تصمیم گیری

مغز به عنوان موتور اصلی ذهن پیچیده ترین شی در جهان است



ذهن چطور این کارها را انجام می‌دهد؟

- ذهن سامانه‌ای است که با ساختن بازنمایی‌هایی از جهان، امکان کنش در آن و رسیدن به اهداف را برای ما فراهم می‌کند.

COGNITIVE SCIENCE(S)

علم شناخت/شناخت پژوهی/علوم شناختی

پژوهش علمی درباره ذهن و مغز

اصطلاحی برای «علوم ذهن‌شناسی» (علم‌های شناخت ذهن)

دانشی میان رشته‌ای که در آن، مغز و فرآیندها و کارکردهای آن (ذهن)

مورد مطالعه‌ی روشمند و منظم علمی قرار می‌گیرد.

میان رشته‌ای...

یکی از زیبایی‌های مطالعه مغز این است که می‌توان از دیدگاه‌های متفاوتی به آن پرداخت:

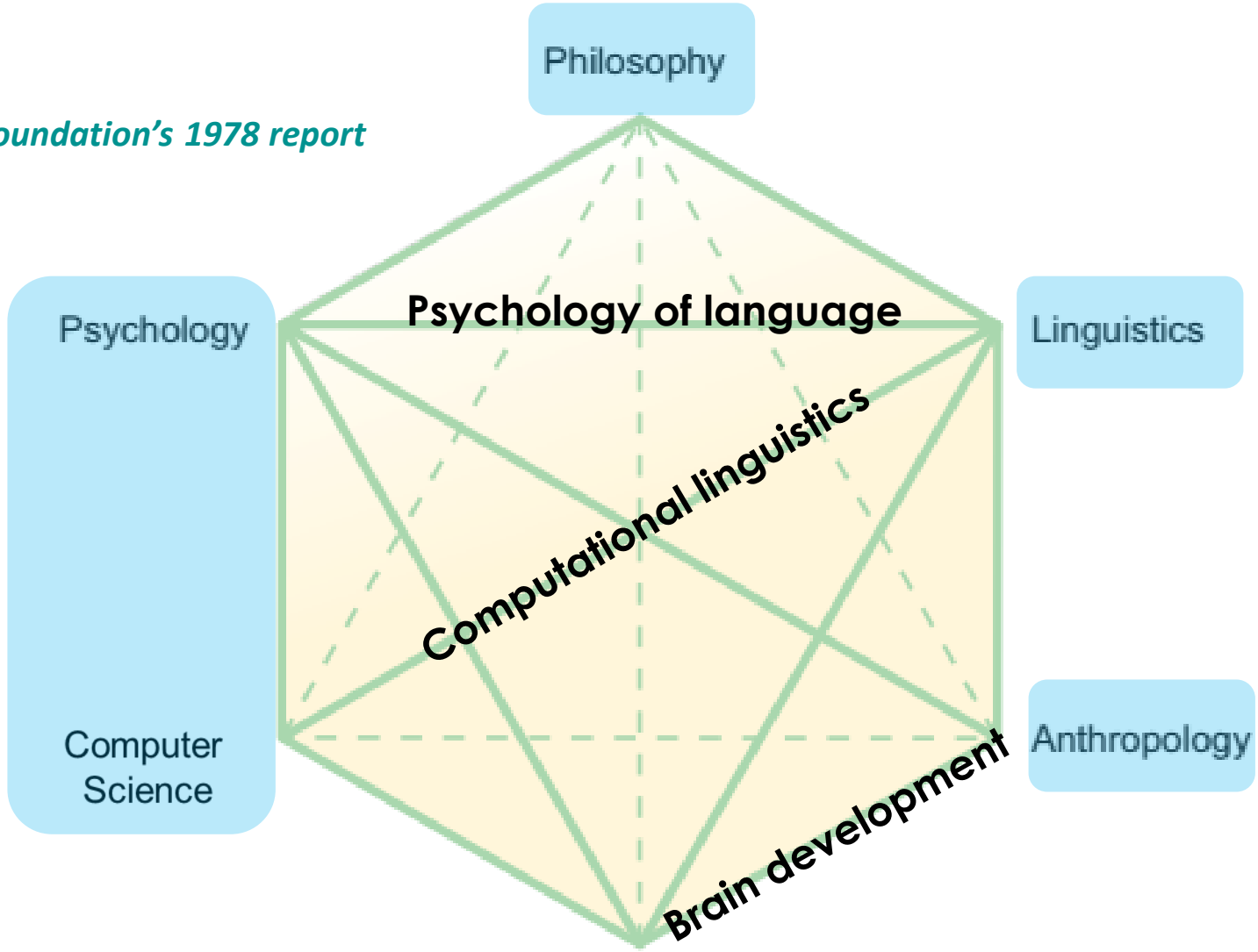
- یک مهندس: سیستمی که ورودی‌های حسی را به رفتار تبدیل می‌کند؛
- یک زیست‌شناس: ارگانی که می‌توان جزئیات ساختاری آن را مطالعه کرد؛
- یک روانشناس: سیستمی که رفتار انسان را توضیح می‌دهد.

اما تعامل این دیدگاه‌هاست که می‌تواند منجر به درک عمیق و جامعی از مغز شود.



علوم شناختی مجموعه‌ای از دانش‌هاست

Sloan Foundation's 1978 report

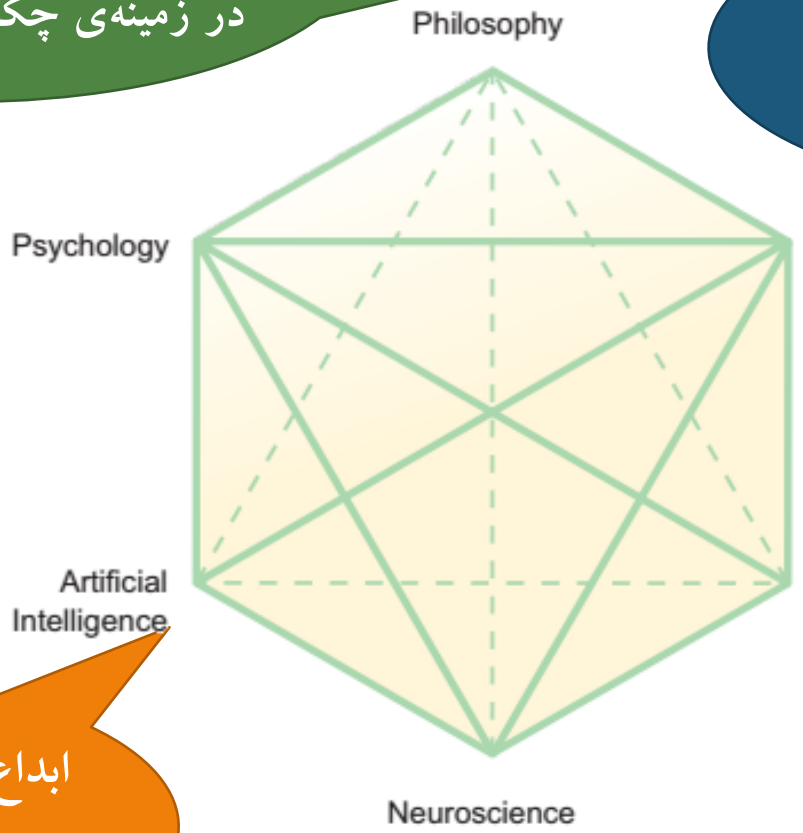


گزارش ماهیت بین رشته‌ای علوم شناختی

توسط بنیاد اسلون در سال ۱۹۷۸

تمرکز بر
مسائل بنیادی و مدل‌های بسیار انتزاعی
در زمینه‌ی چگونگی پیدایش ذهن

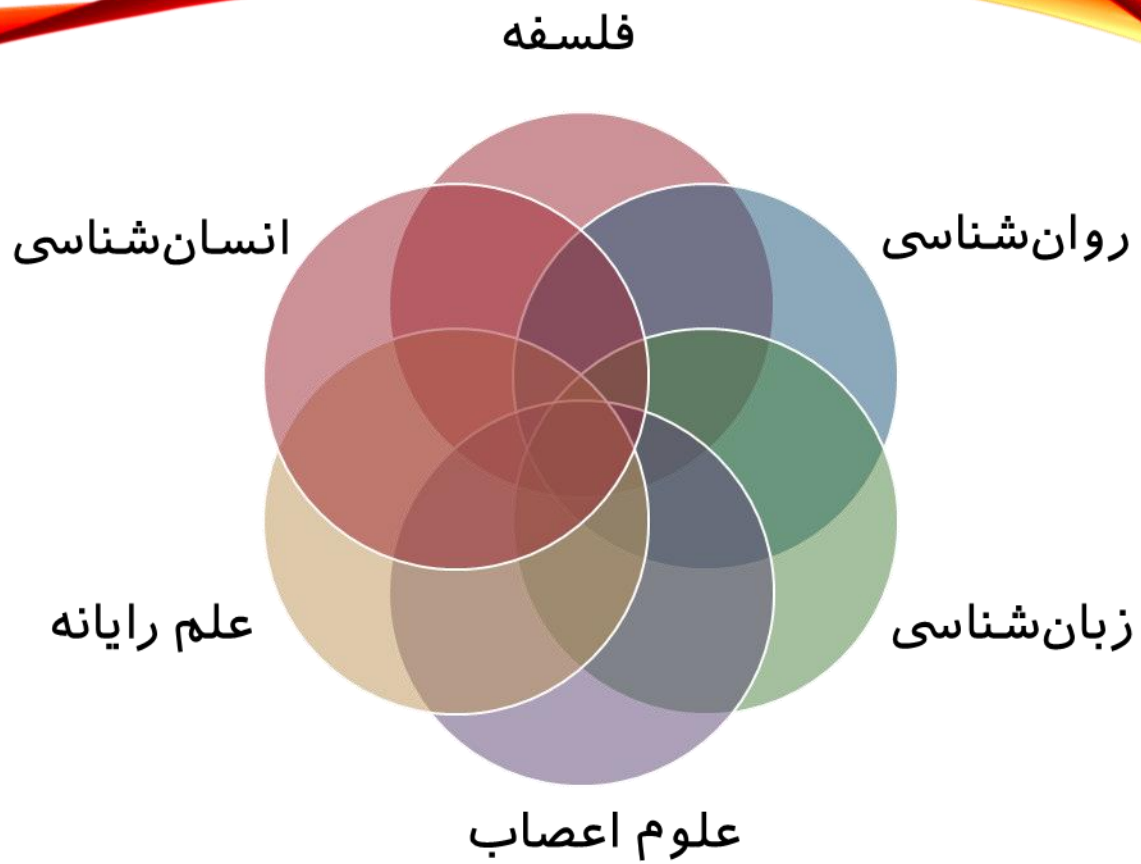
تکمیل ساختار انتزاعی زبان،
بررسی سازوکارهای کاربرد زبان



بررسی ابعاد اجتماعی شناخت،
وابستگی شناخت و فرهنگ

ابداع مدل‌های رایانه‌ای،
شبیه سازی توانمندی‌های شناختی

جزئیات نحوه کار مغز



- فلسفه ذهن
- روان‌شناسی شناختی
- زبان‌شناسی شناختی
- علوم اعصاب شناختی
- هوش مصنوعی/ رباتیک
- انسان‌شناسی شناختی/ شناخت اجتماعی

- این علوم در کنار ذهن به موضوع‌های دیگری نیز می‌پردازند...
- علوم شناختی: برخاسته از مشارکت، تعامل، هم‌آرایی، هم افزایی، تلاقی و پیوند این رشته‌ها است،
- نه جمع و ترکیب آنها



اهمیت و کاربرد علوم شناختی





- ✓درمان اختلالات ذهنی (روان شناسی بالینی)
- ✓روش‌های بهتر برای آموزش (آموزش و پرورش)
- ✓مدیریت مشتری (اقتصاد و مدیریت)
- ✓ساخت رایانه‌های هوشمندتر (هوش مصنوعی)
- ✓قضاوت عادلانه (قانون اجرای عدالت)
- ✓سیاست گذاری
- ✓تاثیرگذاری و تاثیر پذیری اجتماعی (شناخت اجتماعی)
- ✓هنر و رسانه



دستورکار این جلسه

- معارفه ✓
- معرفی درس ✓
- مباحث درس
- معرفی منابع و مراجع قابل استفاده
- نحوه‌ی ارزیابی

سرفصل وزارت علوم

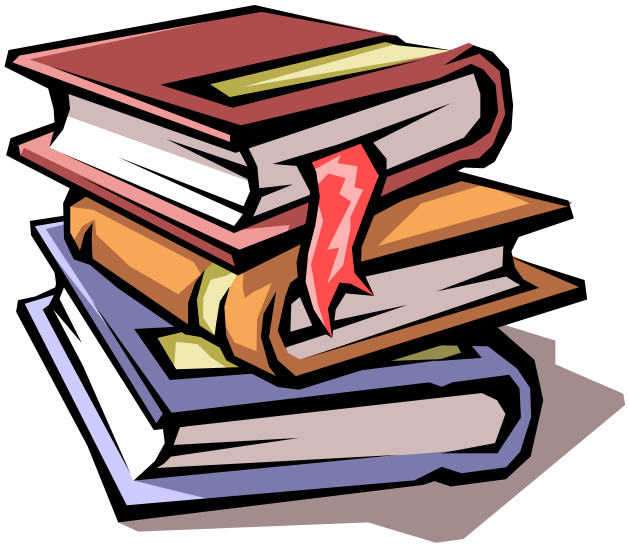
- کلیات: تاریخچه روانشناسی شناختی، عوامل موثر در شکل گیری آن، تعریف روانشناسی شناختی از لحاظ موضوع مورد مطالعه، و حوزه های آن، مبانی نظری رویکرد شناختی در روان شناسی و تفاوت آن با سایر رویکردها
- روانشناسی شناختی به‌عنوان یکی از رشته های علوم شناختی: اهداف خاص و مشترک با سایر رشته های علوم شناختی (از جمله علوم اعصاب، هوش مصنوعی، زبان، فلسفه...)
- الگوی پردازش اطلاعات و مدل‌سازی در روان شناسی شناختی (با توجه به الگوهای عصب شناسی و هوش مصنوعی)
- مغز و شناخت: ساختار و کارکردهای مغز، روشهای مطالعه مغز، نواحی متفاوت مغزی و فرایندهای شناختی
- حافظه: مبانی، انواع الگوها و ساختار، مراحل انتقال اطلاعات، فراموشی و دلایل آن، یادزدودگی، روشهای متفاوت مطالعه حافظه، روشهای بهسازی حافظه
- بازنمایی اطلاعات: بازنمایی بیرونی و تصویرسازی ذهنی، بازنمایی تصویر و گزاره، نقشه های شناختی
- ادراک: تعریف، رویکردهای نظری ادراک، فرایند های تولدی و صعودی در ادراک، ادراک عمق، رنگ، اشیا، و اشکال، ثبات ادراکی، ادراک، پریشی یا آگنوزیا

سرفصل وزارت علوم

- توجه: نظریه‌های توجه، ماهیت توجه، فرایندهای کنترل شده و خودکار، انواع توجه و ویژگی‌های آن، نوروسایکولوژی توجه
- زبان و تفکر: تعریف و ضرورت زبان، ویژگی‌ها و سطوح متفاوت زبان، درک و تولید زبان، اساس فرایندهای خواندن، تفاوت در زبان‌ها، دوزبانگی و گویش‌ها، زبان پریشی‌ها
- استدلال، تصمیم‌گیری: نظریه‌های تصمیم گیری و عوامل موثر در آن، منابع عینی و ذهنی، انواع استدلال
- حل مسئله و خلاقیت: مراحل حل مسئله، انواع مسائل، موانع و فرصت‌های حل مسئله، راهبردهای حل مسئله، خلاقیت و انواع آن، فرایند خلاق، خلاقیت و خبرگی، خلاقیت در انسان و سیستم‌های خبره
- هوش طبیعی و هوش مصنوعی: تعریف، انواع تظریه‌های هوش و سنجش آن، شبیه‌سازی هوش در سیستم مصنوعی و تفاوت آن با هوش انسانی

دستورکار این جلسه

- ✓ معارفه
- ✓ معرفی درس
- ✓ مباحث درس
- معرفی منابع و مراجع قابل استفاده
- نحوه‌ی ارزیابی



منابع درس:

آیزنک، مایکل دبلیو. (۱۳۸۹). *روان‌شناسی شناختی* (اکبر رهنما و محمدرضا فریدی، مترجمان). تهران: آییژ.

استرنبرگ، رابرت جی. (۱۳۹۴). *روان‌شناسی شناختی* (دکتر کمال خرازی، و الهه حجازی، مترجمان). تهران: سمت. چاپ ششم.

خرازی، دکتر سید کمال (۱۳۸۸). *راهنمای روان‌شناسی شناختی و علوم شناختی*. تهران: سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.

زارع، حسین (۱۳۹٤). *روان‌شناسی شناختی حافظه و تفکر*، آیزنک-کین. تهران: آبیژ.

سولسو، رابرت ال. (۱۳۸۱). *روان‌شناسی شناختی* (فرهاد ماهر، مترجم). تهران: رشد.

کرمی نوری، رضا (۱۳۸٦). *روان‌شناسی حافظه و یادگیری*، با رویکردی شناختی، تهران: سمت. ویراست دوم.

گلاور، جان: راینینگ، رویس، و یروتینگ، راجر (۱۳۷۷). *روان‌شناسی شناختی برای معلمان* (علیقی خرازی، مترجم). تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

گوین، هلن (۱۳۹۱). *زمینهٔ روان‌شناسی شناختی* (حسن اسدزاده، اکرم رجبی، محمد مجتبی‌زاده، مترجمان). زنجان: دانش زنجان.

Coxon, M. (2012). *Cognitive psychology*. Los Angeles: SAGE.

Eysenck, M. W., & Keane, M. T. (2015). *Cognitive psychology: A student's handbook*. New York: Psychology Press.

Goldstein, E. B. (2015). *Cognitive psychology: Connecting mind, research and everyday experience*. New york: Cengage learning.

Ling, J., & Catling, J. (2012). *Cognitive psychology*. New York: Pearson Prentice Hall.

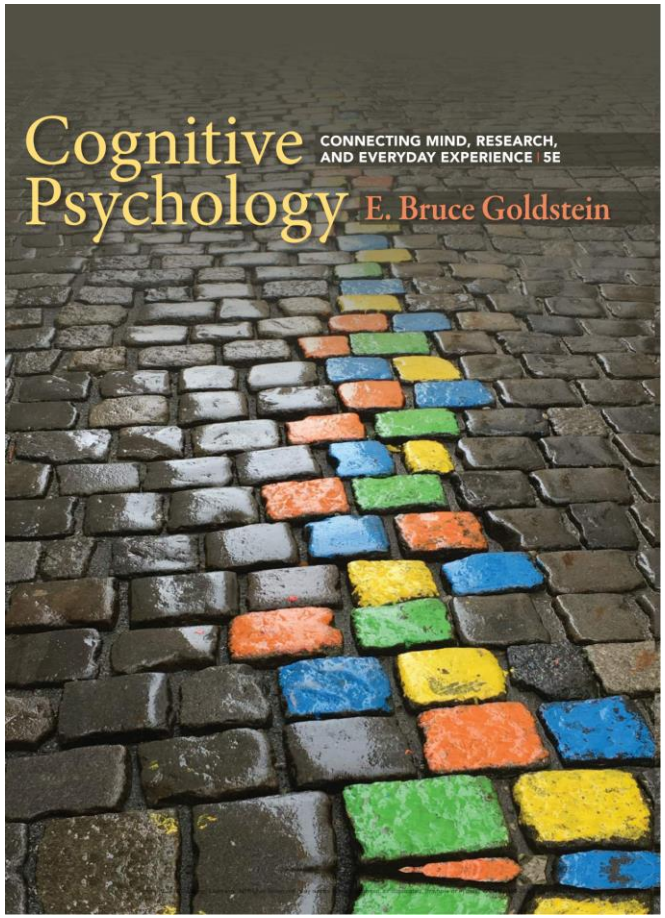
Matlin, M. W. (2014). *Cognitive psychology*. NJ: Wiley.

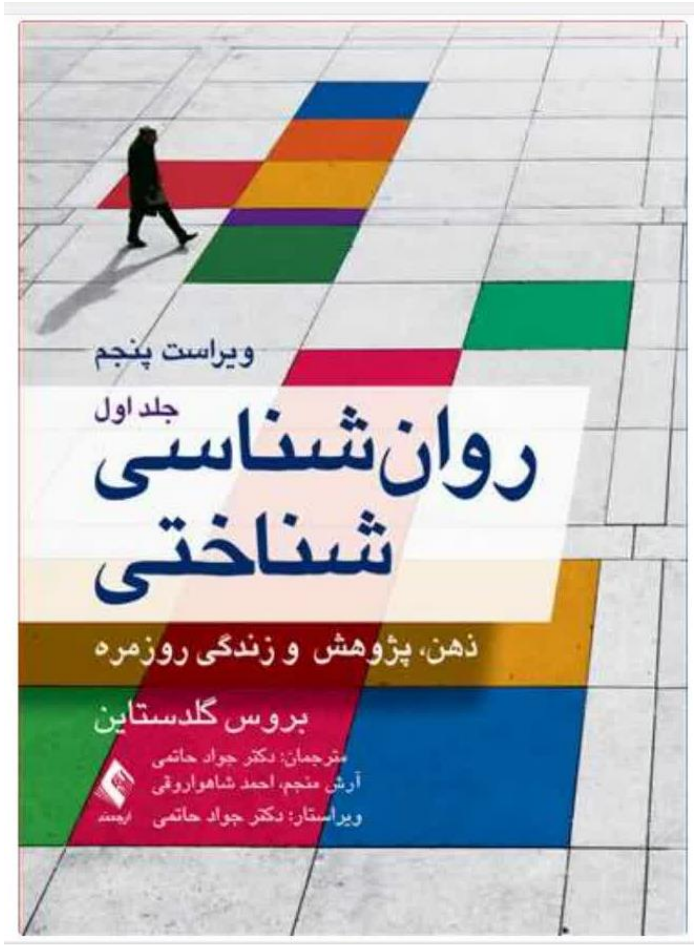
Reisberg, D. (2013). *The Oxford handbook of cognitive psychology*. Oxford: Oxford University Press.

Solso, R. L. (2014). *Cognitive psychology*. Pearson.

Upton, D., & Upton, P. (2011). *Cognitive psychology*. Exeter: Learning Matters.

منبع اصلی


Cognitive Psychology
CONNECTING MIND, RESEARCH, AND EVERYDAY EXPERIENCE | 5E
E. Bruce Goldstein


ویراست پنجم
جلد اول
روان‌شناسی شناختی
ذهن، پژوهش و زندگی روزمره
بروس گلدستاین
مترجمان: دکتر جواد حاتمی
آرش منجم، احمد شاهواروقی
ویراستار: دکتر جواد حاتمی

فهرست کتاب و پوشش مطالب

Chapter 1: Introduction to Cognitive Psychology
Chapter 2: Cognitive Neuroscience
Chapter 3: Perception
Chapter 4: Attention
Chapter 5: Short-Term and Working Memory
Chapter 6: Long-Term Memory: Structure
Chapter 7: LTM: Encoding, Retrieval,and Consolidation
Chapter 8: Everyday Memoryand Memory Errors
Chapter 9: Conceptual Knowledge
Chapter 10: Visual Imagery
Chapter 11: Language
Chapter 12: Problem Solving & Creativity
Chapter 13: Judgment, Decisions, and Reasoning

دستورکار این جلسه:

- معارفه
- معرفی درس
- مباحث درس
- معرفی منابع و مراجع قابل استفاده
- نحوه‌ی ارزیابی

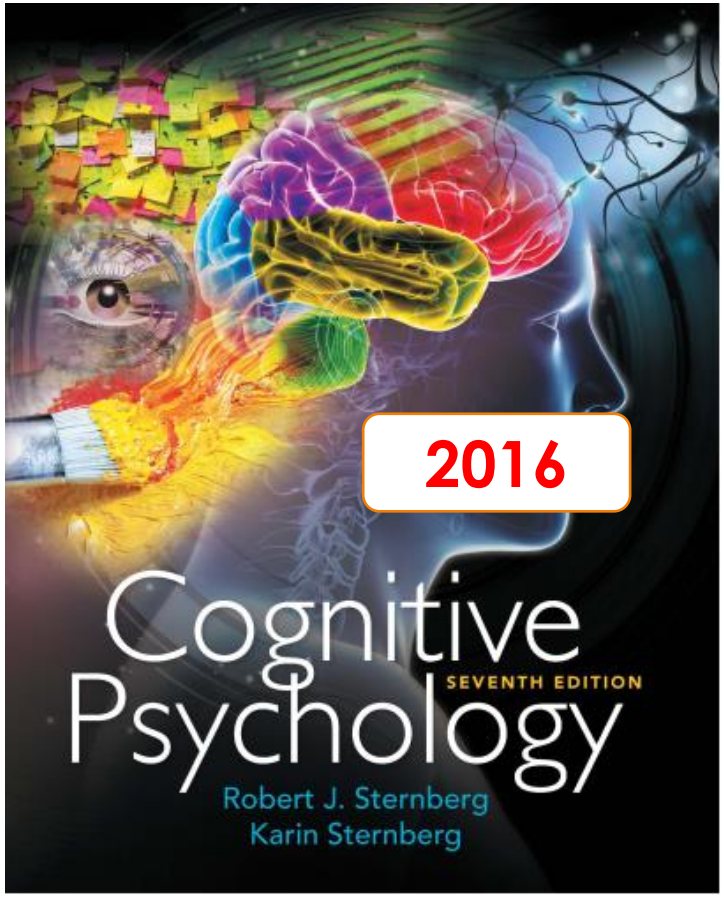
نحوه ارزیابی

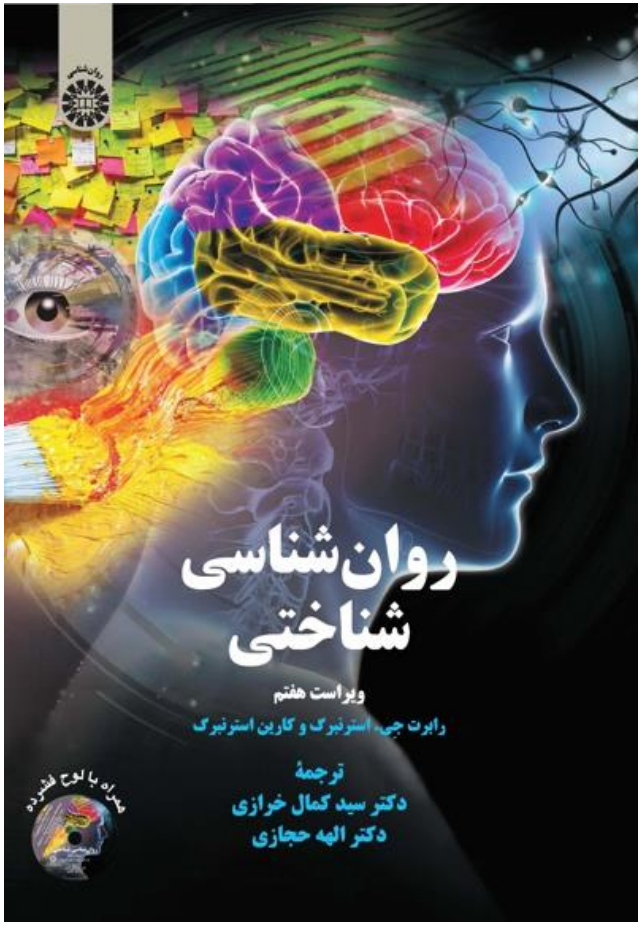
روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
پرسش در کلاس ☑ تمرینات هفتگی	☑	نوشتاری ☑ عملی	

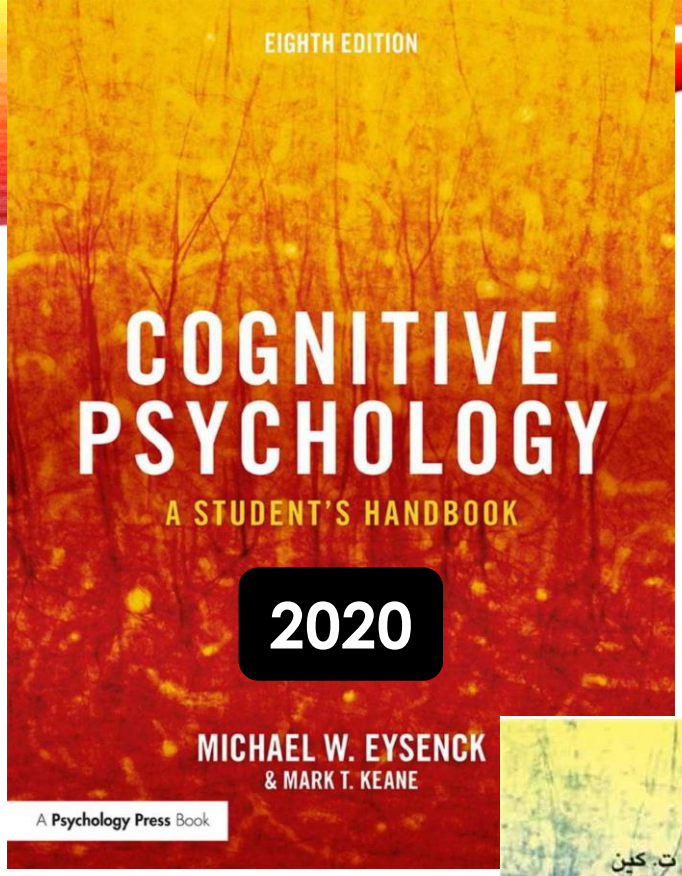
- امتحان میان‌ترم ۸ نمره (مباحث میان ترم برای پایان ترم حذف می‌شوند)
- امتحان پایان‌ترم ۱۰ نمره
- تمرین‌ها و فعالیت کلاسی ۲ نمره

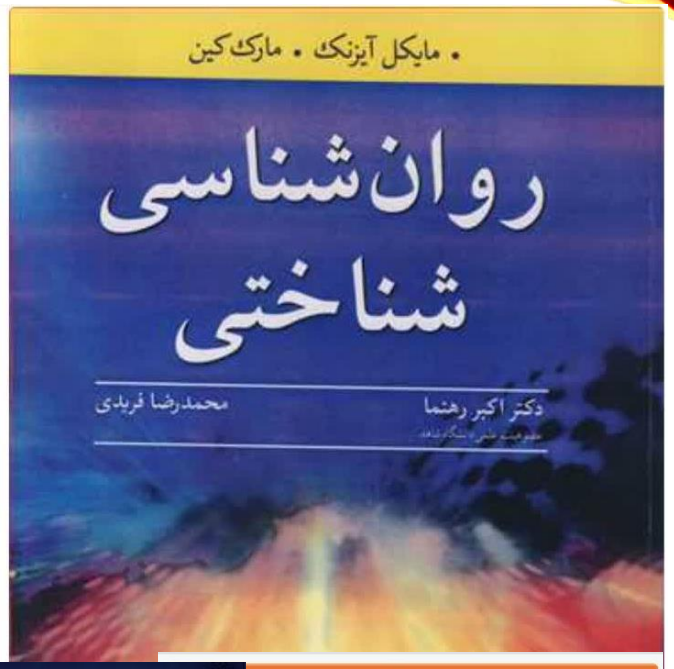
منابع جانبی

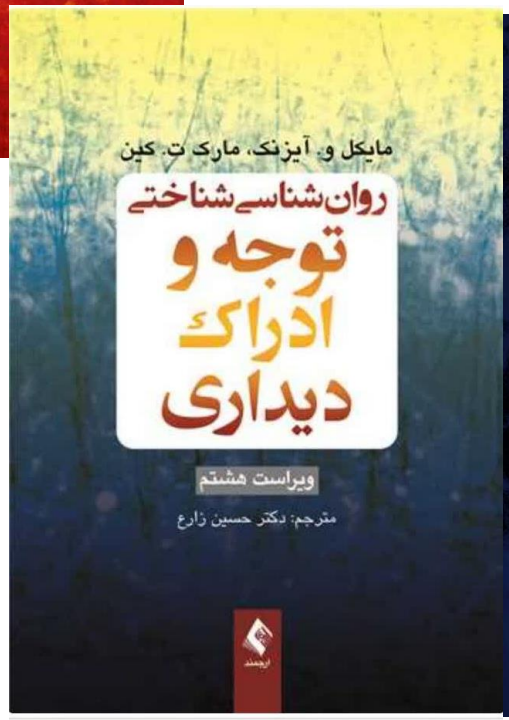

2016
Cognitive Psychology
SEVENTH EDITION
Robert J. Sternberg
Karin Sternberg

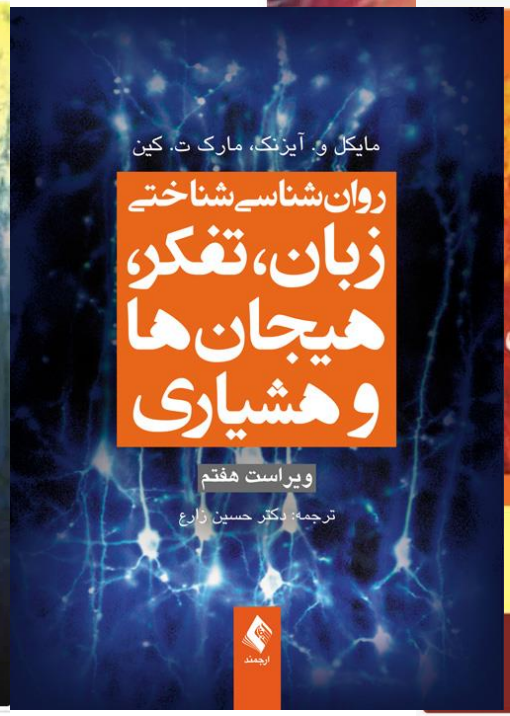

روان‌شناسی شناختی
ویراست هفتم
رابرت جی. استرنبرگ و کارین استرنبرگ
ترجمهٔ
دکتر سید کمال خرازی
دکتر الهه حجازی

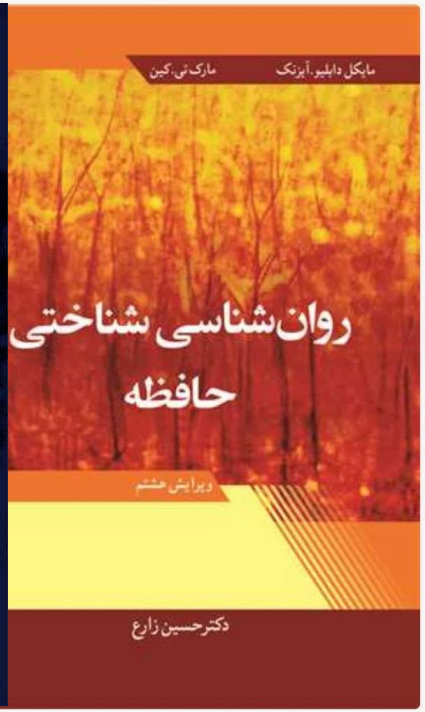
منابع جانبی


EIGHTH EDITION
COGNITIVE PSYCHOLOGY
A STUDENT'S HANDBOOK
2020
MICHAEL W. EYSENCK
& MARK T. KEANE
A Psychology Press Book


مایکل آیزنک • مارک کین
روان‌شناسی شناختی
دکتر اکبر رهنما
محمدرضا فریدی


مایکل و. آیزنک، مارک ت. کین
روان‌شناسی شناختی
توجه و ادراک
ویراست هشتم
مترجم: دکتر حسین زارع


مایکل و. آیزنک، مارک ت. کین
روان‌شناسی شناختی
زبان، تفکر، هیجان‌ها و هشیاری
ویراست هفتم
ترجمه: دکتر حسین زارع


مایکل دابلیو. آیزنک
مارک ت. کین
روان‌شناسی شناختی
حافظه
ویرایش هشتم
دکترحسین زارع

هدف علوم شناختی

- فهم چگونگی کارکرد ذهن
  - خودآگاه و ناخودآگاه
  - بهینه یا غیر بهینه
  - هنجار یا ناهنجار
- ذهن چگونه از خود و جهان و جامعه شناخت پیدا می‌کند؟
- عوامل اثرگذار بر شناخت ذهن چه هستند؟
  - عوامل درونی
    - فیزیکی بدن
    - روانی و ذهنی
  - عوامل بیرونی
    - فرهنگ
    - اخلاق
    - اقتصاد
    - ...